

в'язані з належним виконанням учасниками своїх обов'язків, визначених законодавством;

2) статут – це локальний нормативно-правовий акт, який розробляється і затверджується внаслідок волевиявлення засновників (учасників) господарського товариства (яке знаходить свій вираз у засновницькому договорі учасників), та метою якого є урегулювання питань діяльності товариства шляхом закріплення у ньому (статуті) загальнообов'язкових правил поведінки для всіх учасників корпоративних відносин;

3) для визнання особи акціонером – власником корпоративних прав необхідно: а) внесення акціонерного товариства до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України в порядку, встановленому законодавством, із дотриманням вимог ч.5 ст.9 ЗУ "Про АТ" та його (товариства) наявність в такому реєстрі на момент набуття емітованих ним акцій; б) набуття права власності на акції у встановленому законодавством порядку.

Акціонери, які не повністю оплатили акції, у випадках, визначених статутом товариства, відповідають за зобов'язаннями товариства у межах неоплаченої частини вартості належних їм акцій.

1. Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. – К.: Істина, 2008. – 720 с. 2. Саракун І. Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств. Автореферат дис. канд. юрид. наук. – К., 2008. – 20 с. 3. Е. Голодницький. Проект Корпоративного кодексу України (<http://www.corporatecode.org.ua/Chapter.aspx?id=17&Page=1>). 4. С. В. Батрин. Корпоративні правовідносини у господарському праві. Автореферат дис. канд. юрид. наук. – К., 2012. – 20 с. 5. В. Васильєва. До питання про поняття корпоративного права. <http://www.lawyer.org.ua/?w=r&i=99&d=421>. 6. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: 2-е видання, переробл. і доповн. / За заг. ред. Знаменського Г. Л., Щербини В. С.; Кол. авт.: О. А. Беляневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с. 7. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV / ВВР, 2003,

№№ 18-20, 21-22, с. 144. 8. В. М. Кравчук. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах. Автореф. дис. д.ю.н. – Харків, 2010. – 38 с. 9. Закон України "Про господарські товариства" від 19 вересня 1991 року № 1576-XII / ВВР, 1991, № 43, С. 682. 10. Господарський суд Закарпатської області. Справа № 3/65 від 30.04.2010 за позовом ОСОБИ_1 до ТОВ "Стефанія" про визнання недійсними рішення загальних зборів товариства від 20.01.2008. – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/10004429> 11. Господарський суд Херсонської області. Справа № 5024/1735/2011 від 08.11.2011 за позовом ОСОБИ_1 та ОСОБИ_2 до ТОВ "Фот-Сервіс" про визнання недійсним рішення загальних зборів. <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/19335033>. 12. Воловик О. А. Господарсько-правове забезпечення корпоративних інтересів. – Автореферат дис. канд. юрид. наук. – Донецьк, 2005. – 20 с. 13. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2008 № 13 "Про практику розгляду судами корпоративних спорів". – <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/81b1c5a59140111fc2256bf7004f9cd3/171a4023aa56be9fc22574fd0051dd86?OpenDocument> 14. Татьков В. І. Правова природа, склад та зміст установчих документів акціонерного товариства. Автореферат дис. канд. юрид. наук. – Донецьк, 2003. – 20 с. 15. Закон України "Про акціонерні товариства" від 17 вересня 2008 року № 514-VI / Урядовий кур'єр. – 2008. – 29 жовтня (№ 202). 16. О. М. Вінник. Науково-практичний коментар до Закону України "Про акціонерні товариства". – К., Юрінком Інтер, 2009. – 312 с. 17. В. П. Мозолін. О юридической природе внутрикорпоративных отношений // Государство и право. – 2008. – № 3. – 95 с. 18. Закон України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців" від 15.05.2003 № 755-IV / ВВР, 2003, № 31-32, с. 263. 19. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV / ВВР, 2003, №№ 40-44, с. 356. 20. Яценко С. І. Корпоративне право Республіки Польща: Науково-практичний посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 874 с. 21. Половников Г. В. Английское право о компаниях: закон и практика: Учебное пособие. – М.: Издательство "НИМП", 1999. – 171 с. 22. Кибенко Е. Р. Корпоративное право Великобритании. Законодательство. Прецеденты. Комментарии. – 2003. – 632 с. 23. Кибенко О. Р. Сучасний стан та перспективи правового регулювання корпоративних відносин: порівняльно-правовий аналіз права ЄС, Великобританії та України. – Автореферат дис. докт. юрид. наук. – Харків, 2006. – 40 с. 24. Тарасов І. Т. Учение об акционерных компаниях. – М.: Статут, 2000. – 893 с. 25. Швиденко О. С. Акція як об'єкт права власності: дис. канд. юрид. наук. – Київ, 2006. – 210 с. 26. Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 14.05.1992 № 2343-XII / ВВР, 1992, № 31, с. 440.

Надійшла до редколегії 28.09.12

УДК 340.11: 32

О. Назаренко, асп.

ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА: СУТНІСТЬ, ОСНОВНІ РИСИ, ФУНКЦІЇ

У статті досліджено різноманітні наукові підходи, щодо поняття політичної системи, розглянуто структуру, визначено властиві їй ознаки та представлено перелік здійснюваних функцій.

Ключові слова: політична система, структура, основні риси, функції.

В статье исследованы различные научные подходы к понятию политическая система, рассмотрено структуру, определены свойственные ей признаки и представлен перечень выполняемых функций.

Ключевые слова: политическая система, структура, основные черты, функции.

In the article different scientific approaches concerning notion of political system are studied, the structure is examined, its peculiar features are defined and enumeration of the performed functions are presented.

Key words: political system, structure, basic feature, functions.

На сьогоднішній день в Україні відбуваються постійні зміни, які пов'язуються з розвитком та направленістю українського суспільства і держави на укріплення демократичних, а також правових засад функціонування політичної системи. Розглядаючи її сучасний стан, перспективи подальшого розвитку, слід приділити безпосередню увагу саме особливостям її внутрішньої організації, притаманних для неї властивостям взаємодії структурних елементів між собою, завдяки яким вона утворюється. Наявність політичної системи дає можливість розкрити цілісність, динамізм і структуру політичного життя, характерних йому ознак, які визначаються роллю і місцем самої політики у суспільстві. Позитивна організація суспільного політичного життя пов'язується з побудовою високих моральних якостей та приділенням більшої уваги вихованню духовної та соціальної єдності народу, нейтралізації негативних течій та тенденцій в розвитку суспільства.

Вивченням такої категорії, як "політична система суспільства" займається сучасна політологія і набирає

обертів поглиблена увага з точки зору сучасної теорії держави і права, але об'єктивно можна зазначити про те, що вона посідає вагоме місце серед зазначених наукових дисциплін. Поряд з цим її важливість відображається не тільки у суто теоретичному значенні, але і особливо завдяки властивості реалізації на практиці.

Метою даної статті є дослідження сутності "політичної системи суспільства", шляхом розкриття її структури, притаманних їй основних рис та функцій. Для досягнення поставленої мети, перш за все, необхідне висвітлення наукових підходів для того щоб визначити, що слід розуміти під політичною системою, зазначити про властиві їй ознаки та надати перелік здійснюваних нею функцій.

Значущість політичної системи обумовлена важливістю її, як суспільно – політичного феномену, що є складовою частиною або як її ще називають підсистемою сукупної суспільної системи. Важливе місце при аналізі її значимості також відіграє те, як визначається саме поняття "політичної системи", так і те, як вона вза-

емодіє з іншими підсистемами: правовою, економічною, соціальною, культурною, етичною та ідеологічною. Проблемою становлення та розвитку політичної системи, а також розробленням різних теоретико – правових підходів її визначення займаються такі провідні вчені: В.Журавський, І.Курас, Ф.Рудич, Р. Балабан, М. Кельман, О.Мурашин, В.Бебик, А.Француз, П.Горбатенко, О.Скрипнюк, О.Демидов, А.Юсов, Л.Селезньова, С.Андрєєв, А.Мазіна, П.Шляхтун, Ю. Аверьяновим, В.Погорілко та багато інших.

На думку таких вчених, як М. Кельман та О. Мурашин політична система – це "інтегрована сукупність державних і недержавних соціальних інститутів, які здійснюють владу, управління справами суспільства, регулюють взаємовідносини між громадянами, соціальними групами, націями, державами, що забезпечують стабільність суспільства, певний соціальний порядок" [5, с.145] У визначенні П.Шляхтуна політична система – це "інтегрована сукупність політичних інститутів, що здійснює владне керівництво та управління суспільством" [11, с.236]. Досить обґрунтованим є визначення К.Волинка відповідно до якого політична система – "це "сукупність політичних інститутів та організацій, політичної діяльності, політичних відносин, політичних норм, принципів і традицій, політичної свідомості, культури та ЗМІ у їх взаємодії, які відображають інтереси і волю соціальних об'єднань, що реалізують політичну владу, борються за її здійснення у рамках права через державу" [2, с.23]. Для В.Погорілко політична система України являє собою "сукупність передбачених Конституцією і законами політичних спільностей, політичних організацій та інших політичних інститутів, що забезпечують функціонування і розвиток суспільства завдяки політичній владі" [9, с.9]. А.Юсов характеризує політичну систему так, що це "цілісна, впорядкована сукупність політичних інститутів, політичних відносин, процесів, принципів політичної організації суспільства, підпорядкованих певним політичним, соціальним, правовим, ідеологічним, культурним нормам, історичним традиціям і засадам політичного режиму даного конкретного суспільства" [12, с.113-114].

Безперечно на сьогоднішній день існує велика кількість різних запропонованих визначень того, що слід розуміти під політичною системою і вище зазначений перелік не є вичерпним. Притаманним для кожного з представлених понять є їх направленість на об'єднання державних і недержавних соціальних інститутів з метою управління, забезпечення розвитку, функціонування суспільства здійснюючи свої завдання в межах та у відповідності до законодавства.

Підводячи своєрідну межу, можна зазначити про те, що політична система суспільства – це цілісно організована та впорядкована сукупність політичних інститутів, які покликані здійснювати свою діяльність на нормативно – правовій основі та сприяти утвердженню легітимності політичної влади в державі, а також забезпечувати соціальні та духовні гарантії розвитку суспільства.

З'ясування сутності такого досить складного явища, як політична система не може обійтись без дослідження її структури. Адже саме структура в цілому має забезпечувати не тільки стабільність кожної з підсистем, а й стабільність їх взаємодії. З цього випливає, що структура політичної системи утворюється з принципів та способів організації її підсистем та принципів і способів їх взаємодії. Головним завданням, яке ставиться перед політичною структурою є сприяння функціонуванню політичної системи. При цьому гранично підвищується роль права, оскільки в ньому офіційно встановлюються та задається структура політичної системи, а також

покликаність запобігати виникненню можливих колізій у процесі взаємодії різноманітних елементів політичної системи між собою [10, с.140-141]. Сучасні погляди щодо вивчення безпосередньо структури, надають нам можливість прослідкувати різні точки зору щодо того з яких саме складових частин утворюється політична система.

Наприклад В.Ф Погорілко розкриває складові політичної системи через три взаємодіючі підсистеми: інституціональна, інформаційно – комунікативна та нормативно – регулятивна [9, с.10]. А.Мазіна вважає, що елементами політичної системи, тобто її складовими, є: суб'єкти (носії) політики, політичні норми та принципи, політичні відносини (стосунки), політичні погляди, політична свідомість та політична культура, зв'язки, що об'єднують зазначені компоненти [7, с.60]. Політологічна та правова наука виокремлюють неоднакову кількість складових такої категорії, як політична система. Найбільш повним та ґрунтовним є відображення п'яти складових частин (підсистем) або блоків політичної системи суспільства. До яких належать: інституціональний, нормативний, функціональний, ідеологічний, комунікативний. Сучасні дослідження щодо політичної системи суспільства дозволяють зробити висновок про виділення додаткової підсистеми політичної системи суспільства – особистісної [8, с.502]. Така складова не може бути позбавлена сенсу оскільки саме права та інтереси людини займають центральне місце в політичній системі.

Для досягнення поставленої мети розкриття сутності політичної системи через її структуру необхідно перейти безпосередньо до розгляду її основних складових частин (блоків) першим з яких є:

1. Інституційний – суб'єкти політики: громадяни, політичні партії, громадські організації і рухи, профспілки, держава [12, с.114]. Її можна визначити, як найбільш значиму складову тому, що саме через зазначених суб'єктів окреслюється напрямки політичного розвитку держави. Створюється підґрунтя для утвердження та розвитку правової та політичної культури в країні.

2. Нормативний – на нього покладається обов'язок за допомогою системи політичних та правових норм здійснювати регулювання відносин між всіма суб'єктами політичних відносин. Центральне місце посідають саме правові норми, які містяться у положеннях чинного законодавства. Дотримання правових норм є обов'язковим для того, щоб не виходити за встановлені законом правові межі та здійснювати свої функції у відповідних рамках. Саме на нормативній основі засновується діяльність всіх елементів політичної системи.

3. Функціональний – знаходить своє вираження у політичному процесі, політичних відносинах, політичній діяльності, політичному режимі, що визначають ступінь участі суб'єктів політичної системи у формуванні і функціонуванні політичної влади [12, с.114].

4. Ідеологічний – складається з політичної ідеології, політичної свідомості, правової та політичної культури. Політична свідомість є відображенням політичного буття, насамперед, політичних відносин і інтересів. Політична культура є надзвичайно важливим елементом політичної системи, вона значною мірою впливає на ефективність функціонування, подальший розвиток та вдосконалення політичної системи суспільства [1, с.381]. Правова культура є відображенням загальної культури, представляє собою сукупність цінностей через яку проявляються такі феномени, як демократія і правопорядок. Вона сприяє гармонійному розвитку людини, завдяки якому досягається загальносоціальний прогрес.

5. Комунікативний – інтеграційні зв'язки між усіма елементами політичної системи суспільства, а також між парті-

ями, суспільством і державою, між політичною та іншими системами – економічною, правовою тощо [6, с.88].

Представлені складові частини однієї системи перебувають в досить органічному та тісному взаємозв'язку. Основу таких взаємовідносин складає досягнення суспільної мети, яка полягає у максимально швидкому розвитку. Проте незважаючи на таку єдність кожна з них вирішує власні покладені тільки на неї завдання і спрямовує свої зусилля на їх виконання.

Дослідивши сутність політичної системи за допомогою наданого визначення та структури необхідно зазначити про властиві їй ознаки, які розкривають її характер. Саме вони дозволяють відрізнити її від економічної, соціологічної, ідеологічної, культурної та інших видів систем, які існують паралельно з нею і мають своє власне призначення.

До притаманних рис і особливостей політичної системи належать:

1. Безпосередньо впливає на політичне життя суспільства, а саме завдяки функціонуванню політичних інститутів.

2. Нормативно – правова основа діяльності, яка здійснює керування всіма суб'єктами політичних відносин. Поряд з цим вона підтримує впевненість, що їх діяльність відповідає політичним прагненням народу.

3. Наявність легітимної політичної влади, яка є головною ознакою політичної системи, робить її самостійною та незалежною від інших соціальних систем. Вона здійснюється державою, політичними партіями та громадськими об'єднаннями, а також органами місцевого самоврядування. Здійснення влади є їх безпосередньою функцією.

4. Самодостатність, яка проявляється у тому, що завдяки своїй внутрішній організації та наявним ресурсам може функціонувати незалежно від інших та реалізовувати на практиці свої поставлені цілі.

5. Здатність вступати у взаємовідносини з іншими системами такими, як моральна, ідеологічна, культурна та інші.

6. Організованим взаємозв'язком всіх структурних елементів між собою та спільною метою не тільки збереження, а й також утвердження власної стабільності і прагненням до самовдосконалення.

7. Є важливим компонентом по забезпеченню життєдіяльності суспільства та сприянню позитивного впливу на його всебічний розвиток.

Представлений перелік ознак відображає властивості, які притаманні політичній системі і надають можливість охарактеризувати її як цілісне явище та отримати уявлення про сутність. На сьогоднішній день Україна продовжує поступову розбудову своєї політичної системи у якій відбувається демократичний напрямок розвитку відносин, надання правових гарантій, а також виховання у суб'єктів демократичного процесу культури політичної відповідальності за вчинені дії.

Окрім розглянутої структури політичної системи та її ознак необхідно вивчити перелік здійснюваних нею функцій. Виконуючи свої функції, політична система забезпечує цілісний керівний вплив на суспільство як комплексний єдиний організм, що ефективно управляється політичною владою.

Функції політичної системи з точки зору І.В. Гладуна як головним чином полягають у: об'єднанні та політичній інтеграції всіх елементів суспільства; визначенні пріоритетних цілей та завдань розвитку суспільства; забезпеченні відповідності політичного життя офіційно встановленим політичним і правовим нормам; захисті інтересів суспільства і його безпеки в міждержавних відносинах [3, с.25]. Поряд з цим власний перелік на-

дає і А.Юсов з точки зору якого функціями політичної системи є:

1. Управління суспільством, що припускає визначення цілей, завдань розвитку суспільства, вироблення і реалізацію політичного курсу, забезпечення контролю за діяльністю всіх елементів системи в її ідеологічному та інформаційному забезпеченні.

2. Інтеграція елементів політичної системи в єдине ціле для досягнення поставлених цілей досягається організацією консолідації суспільства за допомогою врегулювання конфліктів.

3. Регулювання і розподіл матеріальних і духовних ресурсів, політичних відносин, політичної поведінки, нормотворчість, вироблення еталонів суспільної поведінки здійснюється через узгодження інтересів суб'єктів політичного процесу.

4. Політична комунікація забезпечує зв'язок між елементами політичної системи, а також між системою і зовнішнім та внутрішнім середовищем. Інформація дає можливість владним структурам ухвалювати оптимальні рішення, мобілізувати підтримку системи управління з боку населення, формувати громадську думку для забезпечення стабільності та безпеки суспільства. Її життєдіяльність визначається тим, наскільки у ній переважає згода і співпраця між окремими елементами [12, с.115].

На думку вченого В. Погорілко проблема функцій політичної системи є однією з найменш досліджених. Це стосується як їх визначення і класифікації, так і форм та механізму здійснення [9, с.12]. Так, він розрізняє функції політичної системи за суб'єктами діяльності, які поділяють на загальні функції і функції її складових: функції держави, політичних партій, суб'єктів місцевого самоврядування тощо.

Загальними суб'єктними функціями є визначення основних напрямів розвитку суспільства і відповідно головних напрямів діяльності, політики у вигляді програм, декларацій, доктрин, концепцій; здійснення, забезпечення здійснення політики, програм, доктрин, стратегій та їх гарантування. Ці функції, як правило, об'єднують в одну "стратегічну", яка визначає мету, завдання, шляхи розвитку суспільства.

За об'єктами діяльності політичної системи функції доцільно поділяти на внутрішні та зовнішні. Таким чином, серед внутрішніх об'єктних функцій слід розрізняти: політичну, економічну, соціальну, культурну та інші функції відповідно до сфер діяльності політичної системи. До зовнішніх функцій переважно аналогічно зовнішнім функціям держави слід розрізняти, зокрема зовнішньополітичну, зовнішньоєкономічну, зовнішньогуманітарну та оборонну функцію.

За способами і засобами діяльності політичної системи слід розрізняти власне "владні" функції політичної системи. До таких функцій відносяться, зокрема, нормотворча, установча, державотворча, управлінська, контрольна, охоронна функції [9, с.13-14]. На відміну від попереднього поділу надана автором класифікація функцій політичної системи намагається більш поглиблено їх розкрити, шляхом поділу на зовнішні та внутрішні. Таким чином розкриваючи цілий комплекс здійснюваних нею дій. Позицію щодо поділу функцій політичної системи на зовнішні та внутрішні підтримує також В. Журавський, який класифікує їх саме, як загальні та особливі.

При розгляді загальних функцій, які виконує політична система до них слід віднести наступні: владно – інтеграційна (полягає в інтеграції, об'єднанні в єдине ціле всіх елементів соціальної структури на основі певних ідеалів і цінностей), цілевизначальна (розкривається у визначенні цілей і завдань політичного, економічного, соціального і культурного розвитку суспільства),

організаційна (проявляється у мобілізації людських, матеріальних і духовних ресурсів на досягнення цілей, які ставить перед собою суспільство) та регулятивна (відображається у забезпеченні суспільного визнання політики і влади, доцільності політичних рішень, діяльності політичних інститутів).

Особливі функції, які виконують окремі суб'єкти та інститути політичної системи є більш конкретними. Так, функціями політичної системи – є функції держави, її владних органів, органів місцевого самоврядування, політичних партій (громадських організацій), функції, які виконують такі інститути політичної системи, як вибори і референдуми. Що стосується держави, то її функціями є соціально – економічні, культурні, суто правові, пов'язані з державним примусом та підтриманням громадського порядку. Щодо органів самоврядування, то це, по суті, також державні функції місцевого (регіонального) значення, але делеговані для виконання територіальним громадам та їх самоврядним органам. Що стосується політичних партій, то це функції виявлення політичної волі громадян, залучення їх до політичної діяльності, участі у формуванні державних органів (політичної влади). Стосовно виборів і референдумів, то ця функція політичного волевиявлення громадян у процесі формування органів влади і прийняття загальнодержавних чи регіональних рішень через референдум [4, с.31-32].

Надаючи перелік та описуючи функції політичної системи слід підтримати позицію тих науковців, які розкривають їх саме через дві складові частини, а саме внутрішні або (особливі) та зовнішні. Якщо підходити з позиції надання одного цілісного переліку функцій, тобто тільки загального без поглибленого вивчення внутрішніх складових, то він буде відображати більш філософський аспект розуміння функцій політичної системи. Вивчення функцій за допомогою розкладу на дві складові допоможе більш повно та ґрунтовно розкрити їх сутність. У даному випадку при розгляді внутрішньої складової відповідно до представлені нами структури політичної системи тут робиться наголос на найголовнішу з її підсистем – інституційну, яка і складає її основу. Тому, що на прикладі держави, політичних партій, громадських організацій надається практична можливість розгляду внутрішніх функцій та спостерігається належність їх діяльності на нормативно – правовій основі. Саме такий підхід більшою мірою має правовий характер функціонування політичної системи тому, що при розгляді не тільки зовнішніх функцій, але й внутрішніх можна більш практично прослідкувати за діяльністю кожного з суб'єктів політичної системи. Вивчення зазначених функцій демонструє нам перш за все, що кожна з них має своє призначення і повинна спрямовувати свою діяльність на поліпшення політичного життя суспільства.

Функціонування політичної системи в Україні базується на принципах: демократизму, правового характеру суспільства, суверенітету та соціальної спрямованості функціонування і розвитку суспільства.

Політична система суспільства в цілому є комплексним явищем, яке має слідувати за кожним своїм структурним

елементом, який складає його цілісність. Повинна відбуватись гармонізація взаємодії всіх складових політичної системи, а також розроблятися безпосередньо програма по сприянню щодо забезпечення політичного, правового, духовного розвитку сучасної української особистості, яка б могла розширювати свою освіченість в обумовлених сферах суспільного життя.

Отже, підсумовуючи вище викладені положення стосовно політичної системи суспільства слід зробити висновок, що вона являє собою досить сильний та потужний механізм, який своєю діяльністю здійснює вплив на політичне життя всього суспільства.

Для розкриття та розуміння сутності, а також того, що входить до політичної системи було надано її визначення, а також висвітлений перелік ознак, розгорнуто структуру та перераховані здійснювані нею функції. Політична система представляється, як цілісна та організована сукупність політичних інститутів. Інституційною складовою якою є держава, політичні партії, громадські організації, які беруть безпосередню участь у політичному житті країни, а також здійснюють цілу низку функцій, які мають великий вплив на життя суспільства, складають фундамент організованої її діяльності. Перебуваючи, при цьому, у тісному взаємозв'язку з нормативно – правовою базою, функціональними та комунікативними процесами, правовою та політичною культурою.

Динамічність життя сучасного українського суспільства вимагає стрімкого розвитку сучасної політичної системи, яка б могла працювати на користь та благо кожної людини та сприяти реалізації наданих їй Конституцією прав. Приділяти безпосередню увагу утвердженню демократичних, моральних, духовних, правових та культурних засад подальшого соціального та політичного розвитку.

1. Беляева М.В. Політична система суспільства як основа функціонування держави в політичній сфері // Актуальні проблеми політики – Одеса, 2006 – Вип. 29. – с.378 – 383. 2. Волиника К.Г. Теорія держави і права: Навчальний посібник. – Київ: МАУП, 2003 – с.240. 3. Гладунок В.І. Правові проблеми формування політичної системи в Україні на сучасному етапі: дис. ... к.ю.н: 12.00.13/Одеська національна юридична академія. – О., 2001. – с. 199. 4. Журавський В.С. Політична система України: проблеми становлення і розвитку (правовий аспект): дис. ... к.ю.н 12.00.01/Університет внутрішніх справ – Харків, 2000 с. 169. 5. Кельман М.С., Мурашин О. Г., Хома Н.М. Загальна теорія держави та права: підручник "Новий світ – 2000" Львів, 2003. – с.413. 6. Крестовская Н.Н., Матвеева Н.Г. Теория государства и права: Элементарный курс – Харьков, 2007 – с.88. 7. Мазіна А.В. Політична система як наукова категорія та суспільно – політичний феномен // Стратегічні пріоритети: науковий – аналітичний щоквартальник/ Національний інститут стратегічного дослідження – Київ, 2007 – № 4(5). – с. 56 – 60. 8. Общая теория государства и права. Академический курс в 3 – х томах. Издание 2-е, перераб. и доп. Отв. ред. проф. М.Н. Марченко. Том 1 – М.: ИКД "Зерцало – Москва" 2002, с.528. 9. Погорілко В.Ф. Політична система України і проблеми її реформування// Вісник/Запорізький держ. ун-т. Юридичні науки – Запоріжжя, 2004 – №1. – с. 7 – 18. 10. Француз А.И. Співвідношення понять "політична система" та "політична структура" (правовий аспект) // Держава і право – Київ, 2004 – Вип. 25. – с.136 – 142. 11. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). – Київ: Либідь, 2002 – с.576. 12. Юсов А.В. Політична система сучасного суспільства: поняття, структура, функції // Держава і право: збірник наукових праць: юридичні і політичні науки/ Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України – Київ, 2008. – Вип. 41. – с. 112 – 116.

Надійшла до редколегії 28.09.12